

Jaunimo problemų sprendimo Telšių rajono savivaldybėje 2013–2018 metų planotrumpas pristatymas

Jaunimo problemų sprendimo Telšių rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas parengtas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“, finansuojamą pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“. **Projektą įgyvendina** Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. **Projekto tikslas** – stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbančių su jaunimu, bei kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas.

Jaunimo problemų sprendimo Telšių rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas skirtas Telšių rajono savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Telšių rajone / mieste. Planu siekiama sukurti darnią aplinką ir prielaidas vystyti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, kylančių problemų sprendimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, užtikrinant tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei sudarant palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Dokumentas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo pakto, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Telšių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 m. strateginio plano ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas. Rengiant planą, buvo remtasi Telšių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Telšių rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Telšių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, Telšių rajono savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų bei su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų ir kitais atstovų nuomone. Taip pat naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Telšių rajono savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis. Situacijos analizei atlikti pasitelkta PEST analizės technika, pateikiant politinių - teisinių, ekonominių, socialinių - kultūrinių bei technologinių veiksnių apžvalgą.

Plane išskirtos šios **pagrindinės jaunimo problemos**:

- sunkumai įsidarbinti neturint patirties, maži atlyginimai bei darbdavių požiūris į jaunus darbuotojus;
- renginių, kultūrinės veiklos, užsiėmimų trūkumas, pramogų, laisvalaikio praleidimo vietų stygius, vietų jaunimui susiburti nebuvimas;
- patyčios, nesaugumas ir vandalizmas bei nusikalstamumas.

Šioms problemoms spręsti siūlomos **prioritetinės veiklos kryptys**:

- sąlygų išnaudoti mokyklos infrastruktūrą aktyviam jaunuolių laisvalaikio praleidimui sudarymas (aktų, sporto salės ir pan.);
- sąlygų, mokiniams sportuoti po pamokų (mokyklos salėje ar stadione) sudarymas, sporto užsiėmimų, būrelių organizavimo skatinimas;
- sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo propagavimas;
- profesinio orientavimo, ypatingą dėmesį skiriant moksleiviams, stiprinimas.
- jaunimo politikos stebėsenos ir vertinimo sistemos diegimas.

Prioritetinėms kryptims, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti pasiūlytas priemonių planas, kuriame pagrindiniais vykdytojais ir partneriais yra pasiūlyti Telšių rajono savivaldybės Strateginio planavimo ir investicijų, Švietimo, kultūros, sporto ir jaunimo

reikalų bei kiti skyriai, savivaldybėje veikiančios nevyriausybinės organizacijos, verslo įmonės bei jaunimo organizacijos, neformalios grupės, kurie tiesiogiai ar ne tiesiogiai prisideda prie savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo bei plane iškeltų problemų sprendimo.

**Jaunimo problemų sprendimo Telšių rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano
Priemonių plano įgyvendinimo gairės**

Priemonė	Įgyvendinimo gairės
1. Tikslas – spręsti jaunimo sėkmingo įsitvirtinimo rajone problemas bei gerinti jaunimo pasiruošimą darbinei karjerai	
1.1. Uždavinys – sukurti ir įgyvendinti į jaunimą orientuotas verslumo skatinimo programas	
1.1.1. Kasmet organizuoti jaunimo verslumo konkursą	Susipažinti ir išanalizuoti kitų savivaldybių patirtį rengiant jaunimo verslumo konkursus. Parengti konkurso koncepciją ir inicijuoti savivaldybės sprendimą rengti konkursą kasmet
1.1.2. Sukurti verslininkų - mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą	Burti savivaldybės teritorijoje gyvenančius ir verslą kuriančius verslininkus į mentorių tinklą. Kuriant tinklą, į jo veiklą įtraukti tuos verslininkus, kurie nori neatlygintinai ugdyti jaunimo verslumą. Savivaldybės darbuotojams prisiimti atsakomybę kuruoti ir palaikyti tinklo veiklą.
1.2. Uždavinys – gerinti mokyklų profesinio orientavimo veiklą, supažindinant mokinius su darbo rinka	
1.2.1. Inicijuoti mokyklų ir verslo įmonių bendradarbiavimą supažindinant moksleivius su skirtingomis profesijomis	Inicijuoti mokyklų aktyvesnę bendradarbiavimą su verslo įmonėmis. Skatinti mokyklų administracijas aktyviai ieškoti partnerystės, rengti bendrus projektus, iniciatyvas su verslu. Mokyklų ir verslo įmonių bendrų iniciatyvų pagalba sudaryti sąlygas mokiniams susipažinti su skirtingomis specialybėmis, pamatyti skirtingų profesijų asmenų darbinę veiklą
1.2.2. Parengti mokinių įdarbinimo vasarą programą ir ją įgyvendinti	Inicijuoti sprendimą rengti programą. Sudaryti darbo grupę, į kurią įtraukti suinteresuotų savivaldybės skyrių specialistus, Tarybos narius, taip pat kitas institucijas. Parengtą programą pateikti svarstyti Savivaldybės tarybai
2. Tikslas – pritaikyti esamą infrastruktūrą vaikų, jaunimo bei šeimų laisvalaikio poreikiams	
2.1. Uždavinys – atnaujinti lauko žaidimų aikštes, sporto aikštynus, rekreacines ir kitas erdves, pritaikant jas įvairaus amžiaus ir skirtingų poreikių jauniems žmonėms	
2.1.1. Renovuoti esamas vaikų žaidimo aikštes	Inicijuoti skirtingų skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kurias vaikų žaidimo aikštes būtina renovuoti pirmiausia. Į sprendimų rengimą įtraukti jaunimo organizacijas, vietos bendruomenes. Įvertinti galimybes renovuoti aikštes ne tik savivaldybės lėšomis, bet ir pasitelkiant vietos verslo įmones ar skiriant tikslinę paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kurios gali suburti savanorius darbams atlikti
2.1.2. Renovuoti sporto aikštes	Inicijuoti skirtingų skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kurias sporto žaidimo aikštes būtina renovuoti pirmiausia. Į sprendimų rengimą įtraukti jaunimo organizacijas, vietos

	<p>bendruomenes. Įvertinti galimybes renovuoti aikštes ne tik savivaldybės lėšomis, bet ir pasitelkiant vietos verslo įmones ar skiriant tikslinę paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kurios gali suburti savanorius darbams atlikti</p>
<p>2.1.3. Pritaikyti rekreacines erdves patogiam šeimų poilsiui</p>	<p>Inicijuoti skirtingų skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kuriais būtų užtikrintas rekreacinių erdvių pritaikymas šeimų poilsiui. Į sprendimų rengimą įtraukti vietos bendruomenes. Įvertinti galimybes pasitelkti vietos verslo įmones</p>
<p>2.2. Uždavinys – užtikrinti mokyklų ir kitų viešųjų įstaigų, turinčių laisvalaikiiui praleisti ir ugdyti tinkamą bazę, atvirumą jaunimui.</p>	
<p>2.2.1. Įvertinti esamą poreikį ir numatyti mokyklas ar kitas įstaigas, kuriose esama laisvalaikiiui praleisti tinkama bazė (pvz., sporto salės) turi būti laisvai prieinama jaunimui.</p>	<p>Vertinant situaciją ir ruošiant sprendimą, atsižvelgti į mokyklų ar kitų tinkamų įstaigų geografinį išsidėstymą. Analizuoti, kurie viešieji pastatai būtų lengviausia ir patogiausiai prienami jaunimui. Siūlant sprendimą įvertinti tai, kad pastatai ir juose esanti laisvalaikio praleidimui bazė turi būti prienami kuo didesniai skaičiui jaunų žmonių.</p>
<p>2.2.2. Įvertinti esamą poreikį ir numatyti darželius, kurių teritorija ir po darbo valandų turi būti prieinama šeimų laisvalaikiiui</p>	<p>Vertinant situaciją ir ruošiant sprendimą, atsižvelgti į darželių geografinį išsidėstymą. Analizuoti, kurie jų yra patogiausiai prieinami ir gali sulaukti daugiausiai šeimų. Siūlant sprendimą įvertinti tai, kad darželiai turi būti prienami kuo didesniai skaičiui šeimų ir jų vaikų</p>
<p>3. Tikslas – užtikrinti ugdymo paslaugų kokybę, plėsti įvairaus jaunimo poreikius atitinkančią ugdymo paslaugų pasiūlą ir palaikyti jaunimo saviraišką</p>	
<p>3.1. Uždavinys – išnaudoti parengtų jaunimo darbuotojų potencialą ir kelti kitų neformalaus ugdymo teikėjų kvalifikaciją</p>	
<p>3.1.1. Įdiegti neformalaus ugdymo krepšelio sistemą</p>	<p>Įvertinti ir išanalizuoti Švietimo ir mokslo ministerijos įgyvendinamą pilotinį neformalaus ugdymo krepšelio diegimo projektą. Inicijuoti neformalaus ugdymo krepšelio diegimą savivaldybėje pagal Švietimo ir mokslo ministerijos rekomendacijas</p>
<p>3.1.2. Kelti neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas</p>	<p>Inicijuoti mokymus neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojams arba stengtis juos deleguoti į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai, atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas rengiant jaunimo darbuotojus</p>
<p>3.2. Uždavinys – plėsti ugdymo paslaugų pasiūlą ir kurti saugias ir atviras erdves jaunimui</p>	
<p>3.2.1. Kurti jaunimui atviras erdves</p>	<p>Inicijuoti atvirų erdvių jaunimui kūrimą. Atlikti jaunimo poreikių ir jiems patrauklių erdvių analizę. Nustatyti, kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas atviram darbui su jaunimu ir kur jaunimui būtų patrauklu lankytis</p>

3.2.2. Plėtoti atvirą darbą su jaunimu, plėsti mobilių paslaugų prieinamumą jaunimui	Numatyti papildomus etatinius darbuotojus ir plėsti savivaldybėje vykdomą mobilių atvirą darbą su jaunimu
3.3. Uždavinys – skatinti savanorystę ir dalyvavimą jaunimo organizacijų veikloje	
3.3.1. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus	Numatyti finansavimą savivaldybės biudžete bei įvykdžius konkursą finansuoti projektus
3.3.2. Rengti jaunimo veiklos pristatymus mokyklose	Inicijuoti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų bei mokyklų bendradarbiavimą. Sudaryti jaunimo veiklos pristatymų mokyklose koncepciją ir ją įgyvendinti
3.3.3. Rengti savanorių pagerbimo ir apdovanojimo renginius	Inicijuoti savanorių pagerbimo renginį, jo metu apdovanoti ar kitaip pagerbti savivaldybėje veikiančius savanorius ir savanoriškas organizacijas. Taip skatinti savanorystės plėtrą ir geresnį žinomumą
4. Tikslas – gerinti fizinę bei psichinę jaunimo sveikatą bei formuoti jaunimo sveikos gyvensenos įpročius	
4.1. Uždavinys – gerinti mokyklų mikroklimatą, didinti mokykloje dirbančių asmenų darbo su jaunimu kompetencijas bei įtraukti visą mokyklos bendruomenę į patyčių problemos sprendimą	
4.1.1. Parengti ir vykdyti mokinių klasių ugdymo, komandų formavimo, konfliktų sprendimo programas	Išnaudoti savivaldybėje kuriamą infrastruktūrą ir parengtus jaunimo darbuotojus. Parengti klasių ugdymo programą ir ją įgyvendinti. Į įgyvendinimą įtraukti parengtus jaunimo darbuotojus ir jaunimo organizacijas
4.2. Uždavinys – skatinti sveiką gyvenseną ir populiarinti sportą	
4.1.1. Organizuoti masinius neprofesionalaus sporto renginius	Masiniai renginiai skirti ne profesionaliems sportininkams skatina sveiką gyvenseną bei yra patrauklūs jaunimui, todėl siekiant didesnio sportinio aktyvumo rekomenduojama inicijuoti įvairių sporto šakų renginius. Pvz. krepšinio, futbolo turnyrai, dviračių, bėgimo maratonai ir t. t. Sprendimus dėl konkrečių sporto šakų renginių pasirinkimo rekomenduojama priimti įtraukiant sporto mokyklų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, bendruomenių atstovus. Šiuos asmenis taip pat svarbu įtraukti į renginių organizavimą, skatinti savanorystę organizuojant ir įgyvendinant renginius
4.1.2. Rengti švietėjiškas akcijas, renginius informuojančius jaunimą apie sveiką gyvenseną	Remti bei pavaldžioms įstaigoms pavesti rengti švietėjiškas akcijas. Akcijoms organizuoti išnaudoti kitus įvykius, rajono šventes, vykstančius renginius. Jų metu patraukliai, novatoriškai skatinti jaunimą rinktis sveiką gyvenimo būdą
5. Tikslas – plėtoti pagalbos šeimai sistemą ir sudaryti sąlygas derinti šeiminius ir darbinius įsipareigojimus	
5.1. Uždavinys – analizuoti šeimų poreikius ir tobulinti esamą pagalbos (metodinės, informacinės, psichologinės ir kitos) šeimai sistemą, siekiant spręsti šeimoje kylančias problemas	
5.1.1. Atlikti paramos šeimai poreikių analizę ir parengti paramos šeimai koordinavimo planą	Išanalizuoti esamą paramą šeimai, surengti diskusijas su tiksline grupe, gauti jų pasiūlymus ir poreikius. Pagal tai parengti siūlymų paketą savivaldybės administracijai

5.1.2. Inicijuoti šeimų šventes, susitikimus ir kt. poilsiu pritaikytose erdvėse	Remti ir skatinti rengti šeimų šventes
5.2. Uždavinys – spręsti vaikų priežiūros, tėvų darbo metu problemas	
5.2.1. Atlikti tėvų poreikių, dėl vaikų darželių darbo laiko analizę, esant poreikiui, koreguoti darželių darbo laiką	Atlikti tėvų apklausas, surengti diskusijas su tiksline grupe. Pagal išvadas parengti pasiūlymus savivaldybės administracijai
5.2.2. Steigti lanksčias, trumpalaikės vaikų priežiūros vietas	Inicijuoti lanksčių trumpalaikės vaikų priežiūros vietų atsiradimą
6. Tikslas – gerinti žinybų bendradarbiavimą ir informacijos jaunimui prieinamumą	
6.1. Uždavinys – sukurti jaunimo informavimo sistemą	
6.1.1. Parengti savivaldybės ir kitų su jaunimu dirbančių organizacijų vykdomo informavimo analizę	Igyvendinant šią priemonę, būtina įvertinti, kaip šiuo metu skirtingos institucijos informuoja jaunimą. Analizuojant esamą jaunimo informavimą, svarbu surinkti informaciją, kokios institucijos, kokias tikslais informuoja jaunimą. Taip pat kokius informavimo kanalus pasirenka, koks yra kiekvieno kanalo efektyvumas, kiek asmenų šiais kanalais gauna informaciją. Analizei atlikti rekomenduojama parengti klausimyną bei rengti diskusijas. Parengta analizė bus duomenų šaltinis kuriant būsimą jaunimo informavimo sistemą bei rengiant jos specifikaciją
6.1.2. Sukurti jaunimo informavimo sistemą	Parengti projektą ir jį įgyvendinti
6.2. Uždavinys – įtraukti jaunimo organizacijų atstovus į klausimų, susijusių su jaunimu svarstymą ir stiprinti Jaunimo reikalų tarybos veiklą	
6.2.1. Rengti įvairių jaunimui aktualių sričių (kultūros, sporto, urbanistikos, ugdymo ir t.t.) aktualijas aptariančius Jaunimo reikalų tarybos posėdžius	Į Jaunimo reikalų tarybos posėdžių darbotvarkes įtraukti ir kviesti savivaldybės skyrių atstovus. Šių posėdžių metu Jaunimo reikalų tarybos narius supažindinti su jaunimui aktualių savivaldybės skyrių veikla, prioritetais
6.2.2. Parengti ir pateikti Jaunimo reikalų tarybos rekomendacijas, pasiūlymus atsakingiems savivaldybės skyriams dėl jų vykdomos veiklos	Po Jaunimo reikalų tarybos posėdžių, aptariančių jaunimui aktualių savivaldybės skyrių veiklą, parengti prioritetus ir Jaunimo reikalų taryboje patvirtinti rekomendacijas dėl šių skyrių veiklos, prioritetų bei kitų veiklos aspektų